

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120451256
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6120451256.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta, v spore žalobcu: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom XXX XX C. XXX, zastúpený RIEDL advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Slovenská 46, 080 01 Prešov, IČO: 54 359 490 proti žalovanej: D. E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/X, XXX XX H., zastúpená JUDr. Marekom Bujdošom, advokátom, so sídlom Hlinky 262/6, 091 01 Stropkov, o zaplatenie 34.274,- eur s príslušenstvom, o odvolaní strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov (do 31.5.2023 Okresný súd Svidník) č. k. SK-3C/7/2021-88 zo dňa 13.2.2023 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Nárok na náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Svidník (ďalej len ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. SK-3C/7/2021-88 zo dňa 13.2.2023 v I. výroku zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 13.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy od 1.11.2020 do zaplatenia do 60 dní od právoplatnosti rozsudku, v II. výroku v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a v III. výroku priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 24 %.

2. Žalobca sa návrhom na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní domáhal zaplatenia 34.274,- eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia. V návrhu žalobca uviedol, že v období od 13.5.2020 do 29.9.2020 investoval do zveľadenia rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovanej finančné prostriedky vo výške 34.274,- eur, ktorá suma bola zložená z troch častí - pracovný výkon v čiastke 17.430,- eur, zakúpený materiál v čiastke 12.844,- eur a 4.000,- eur predstavujúcu finančnú hotovosť. Ako dôvod uvedenej investície do cudzieho majetku žalobca uviedol prísľub žalovanej, že mu prevedie vlastnícke právo k 1 podielu k predmetnej nehnuteľnosti. Podľa žalobcu sa žalovaná na jeho úkor obohatila bez právneho dôvodu, preto je podľa názoru žalobcu povinná toto plnenie vydať.

3. Žalovaná sa proti nároku bránila, pričom v odpore proti vydanému platobnému rozkazu uviedla, že okolnosti uvedené v žalobe sa nezakladajú na pravde alebo sú pravdivé len čiastočne. Žalobca žalovanej tvrdil, že sa so svojou manželkou rozvedie a na základe tejto skutočnosti sa na podnet žalobcu začala rekonštrukcia rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovanej, kde mali žalobca so žalovanou spoločne bývať. Sporové strany sa vzájomne dohodli, že po rekonštrukcii domu, podľa vložených finančných prostriedkov zo strany žalobcu do rekonštrukcie domu, by následne previedla žalovaná časť spoluvlastníckeho podielu na predmetnej nehnuteľnosti na žalobcu. Podľa žalovanej žalobca zainvestoval do rekonštrukcie zhruba sumu cca 13.000,- eur, pričom zvyšnú časť rekonštrukcie financovala žalovaná z jej finančných prostriedkov. Žalovaná nepoprela, že žalobca si zobral zo

spoločnej domácnosti všetky podklady, či už fakturácie alebo pokladničné bločky, avšak to nepreukazuje ich úhradu. Žalobca býval so žalovanou, takže vedel, kde sa tieto podklady nachádzajú a mal vedomosť aj o množstve vykonaných prác, o finančných prostriedkoch, ktoré boli preinvestované na rekonštrukciu domu, pretože po dohode so žalovanou tieto práce koordinoval a kontroloval. Dokonca žalovaná s dôverou dala vlastné finančné prostriedky žalobcovi, aby uhrádzal v hotovosti niektoré materiály alebo vykonané služby, čo potvrdzuje to, že ešte pred dokončením prác osobne s právnikom a svojou manželkou navštívil žalobca živnostníka p. H., ktorý vykonával rekonštrukčné práce a vyslovene žiadal o vyhotovenie faktúry na jeho osobu, čomu mu p. H. na nátlak asi aj vyhovel, avšak faktúry na rovnakú sumu 1.588,82 eur sú vystavené dve, ktorú zaplatila žalovaná.

4. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil tento skutkový stav:

- rozhodnutím Okresného úradu Stropkov, katastrálny odbor zo dňa 7.5.2020 bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v kat. úz. H. na LV č. XXX v prospech žalovanej v podiele 1/1 na základe darovacej zmluvy uzavretej medzi E. E. F. ako darca a žalovaná ako obdarovaná.

- žalobca tvrdil, že v období od 13.5.2020 do 29.9.2020 investoval do zveľadenia rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovanej sumu 34.274,- eur, ktorá pozostávala z v pracovných výkonoch v čiastke 17.430,- eur, v zakúpenom materiáli v sume 12.844,- eur a vo finančnej hotovosti v sume 4.000,- eur s tým, že malo ísť o platenie rôznych súm prevodom z jeho účtu alebo v hotovosti za práce ako aj za materiál.

- žalovaná poprela skutkové tvrdenia žalobcu v časti prevyšujúcej sumu 13.000,- eur.

- žalobca predložil faktúry a pokladničné doklady, ktoré mali predstavovať investície do nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalovanej, pričom tieto doklady sa týkajú výdavkov na projektovú dokumentáciu, práce a nákupu stavebného materiálu.

- listom zo dňa 21.10.2022 žalobca vyzval žalovanú na vrátenie sumy 34.274,- eur, ktorú mal preinvestovať v jej nehnuteľnosti.

5. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 132 ods. 1 až 3, § 149, § 153 ods. 1, § 154, § 187 ods. 1, ods. 2, § 191 ods. 1, § 215 ods. 1 CSP.

6. Súd prvej inštancie vo všeobecnosti poukázal na dôkazné bremeno, ktorý sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že počas konania neboli preukázané jej tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech, pričom dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky, ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí. Žalobca žiadal od žalovanej vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 34.274,- eur, preto bolo podľa súdu prvej inštancie na žalobcovi, aby preukázal všetky zákonné predpoklady, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma na strane žalobcu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia žalovanou a majetkovou ujmom žalobcu. Podľa žalobcu o žalovanú sumu sa žalovaná obohatila bez právneho dôvodu, keďže zhodnotil rodinný dom vo výlučnom vlastníctve žalovanej.

7. Pre účely tohto konania bola podľa súdu prvej inštancie zásadná otázka preukázania výšky zhodnotenia nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalovanej v príčinnej súvislosti s vynaloženými investíciami do cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu zo strany žalobcu. Súd prvej inštancie poukázal, že vynaložením investície do cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu vzniká vlastníčkovi bezdôvodné obohatenie (v rozsahu zhodnotenia nehnuteľnosti) k okamihu, kedy ku zhodnoteniu došlo, teda kedy sa majetkový stav vlastníka zvýšil o hodnotu zodpovedajúcu zvýšeniu hodnoty veci. Preto podľa súdu prvej inštancie môže byť priznaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia len v rozsahu zhodnotenia nehnuteľnosti, ktorá sa neurčuje jednoduchým matematickým súčtom cien na faktúrach, pokladničných blokoch za materiál alebo za rekonštrukčné práce, pretože bezdôvodné obohatenie sa v takomto prípade stanovuje ako rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred vykonaním rekonštrukcií a hodnotou nehnuteľnosti po vykonanej rekonštrukcii.

8. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie zhodnotil, že žalobca nenavrhol žiaden dôkaz, ktorým by bolo možné zistiť hodnotu nehnuteľnosti pred vykonaním rekonštrukcií a po ich vykonaní, teda že listinné dôkazy, ktoré predložil žalobca, a to súpis prác, faktúry, príjmové pokladničné bloky, nie sú spôsobilými dôkazmi na preukázanie zhodnotenia nehnuteľnosti žalovanej, teda rozdielu medzi obvyklou cenou

nehnutelnosti pred a po jej rekonštrukcii. Hoci sa žalobca v rámci skutkových tvrdení zameral výlučne na finančné čiastky, ktoré mal uhrádzať pri rekonštrukcii rodinného domu a ktoré mali predstavovať jeho majetkovú ujmu, podľa súdu prvej inštancie opomenul, že podstatou tohto sporu je existencia bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej, ktorá bez ďalšieho nevyplýva z jeho úhrad finančných prostriedkov, aj keby neboli v konaní sporné.

9. Keďže žalovaná poprela skutkové tvrdenia žalobcu v časti prevyšujúcej sumu 13.000,- eur, považoval súd prvej inštancie žalobu do výšky 13.000,- eur za nespornú bez potreby ďalšieho dokazovania a postoj žalovanej za uznanie nároku žalobcu. Preto v tejto časti súd prvej inštancie vyhovel a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol, pretože žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, ktoré ho zaťažovalo a nepreukázal bezdôvodné obohatenie žalovanej nad uvedenú sumu, ktoré malo spočívať v zhodnotení nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalovanej.

10. O príslušenstve rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 517 ods. 2, § 563 Občianskeho zákonníka a ust. § 3 ods.1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení platnom od 1.2.2013, a žalobcovi priznal aj úrok z omeškania v zákonnej výške 5 % ročne z dlžnej sumy od 1.11.2020 (od predžalobnej výzvy na zaplatenie) do zaplatenia.

11. Vzhľadom na výšku priznaného plnenia súd prvej inštancie podľa § 232 ods. 3 CSP určil žalovanej lehotu na plnenie 60 dní tak, aby žalovanej poskytol dostatočný časový priestor na jej zabezpečenie.

12. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci a keďže prevážil úspech žalovanej priznal jej nárok v rozsahu 24%.

13. V zákonom stanovenej lehote podal proti II. a III. výroku rozsudku odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), f) a h) CSP. Žalobca poukázal na skutkové tvrdenia uvedené v žalobe, a teda, že žiadal vydať bezdôvodné obohatenie vzniknuté na strane žalovanej vo výške 34 274,- eur, ktorú finančnú sumu vložil do rekonštrukcie nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalovanej a k tomu predložil všetky bločky, faktúry a výpisy z účtov. Žalovaná však na obranu uviedla, že do tejto nehnuteľnosti žalobca investoval len sumu 13.000,- eur a zvyšok mala investovať žalovaná s tým, že len samotné disponovanie listinnými dôkazmi podľa žalovanej nepreukazujú ich úhradu, a preto žalovaná žiadala od žalobcu preukázanie skutočných úhrad finančných prostriedkov, skutočné úhrady jednotlivých faktúr a skutočné úhrady pokladničných dokladov. Preto je žalobca toho názoru, že medzi stranami nebolo sporné, že suma 34.274,- eur bola ako investícia vložená do jej nehnuteľnosti, keďže žalovaná iba rozporovala to, že väčšiu časť tejto sumy uhradila ona, o čom však neprodukovala žiaden dôkaz.

14. Podľa žalobcu súd prvej inštancie tým, že predĺžil lehotu na zaplatenie z troch dní na šesťdesiat dní, akceptoval výsledok dokazovania, že žalovaná tvrdenú sumu 21.274,- eur do rekonštrukcie nikdy nevložila, keďže takými prostriedkami nedisponovala. Podľa žalobcu tak nebolo nutné vyhotovovať znalecké dokazovanie, keďže sporná nebola výška vložených investícií, pričom strany sporu sa podľa žalobcu zhodli na tom, že výška vložených investícií je výška zhodnotenia nehnuteľnosti a jediné, čo bolo potrebné dokázať je skutočná úhrada úkonov rekonštrukcie. Podľa žalobcu súd prvej inštancie žalobu zamietol nad sumu 13.000,- eur prekvapivo, keďže právny názor nekomunikoval ani raz počas celého súdneho konania. Právny záver súdu prvej inštancie o tom, že neplatí, že o investovanú sumu do nehnuteľnosti sa v rovnakej výške zvyšuje aj jej trhovú hodnotu, je vágne a ničím nepodložené a navyše bez priamej súvislosti s prejednávaným sporom a žalobca nevie, z akých poznatkov súd prvej inštancie vychádzal. Na preukázanie dôvodnosti podanej žaloby žalobca poukázal na nález Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 288/2015 a tiež na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/157/2021. Žalobca navrhol odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe vyhovieť.

15. Proti I. a III. výroku rozsudku podala odvolanie aj žalovaná, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Žalovaná je toho názoru, že opisom uviedla skutkové okolnosti, ktoré ju viedli k tomu, že sa so žalobcom vzájomne dohodli na oprave rodinného domu, ktorý bol v jej vlastníctve a po vykonanej oprave mu bola ochotná v rozsahu ním poskytnutých finančných prostriedkov previesť spoluvlastnícky podiel na rekonštruovanej nehnuteľnosti. Žalovaná je toho názoru, že súdom priznaný nárok žalobcovi vo výške 13.000,- eur nie je možné považovať za uznanie nároku vo vzťahu k podaniu žaloby zo strany žalobcu, pretože nie žalovaná, ale žalobca vyvinul aktivitu k tomu, aby žalovanej uhradil niektoré práce, prípadne stavebný materiál, preto sa táto skutočnosť nemôže javiť ako bezdôvodné obohatenie, na

základe ktorého by žalovaná získala majetkový prospech. Žalovaná sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, ktorý uviedol, že oprávnený nemá nárok na vrátenie majetkovej hodnoty v rozsahu, v akom ju poskytol, pričom žalovanej je zrejmé, že nijakým spôsobom sa neobohatila a hodnota nehnuteľnosti sa nezvýšila. Preto je toho názoru, že žalobu bolo potrebné zamietnuť v celom rozsahu. Taktiež žalovaná je toho názoru, že má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolaciemu súdu žalovaná navrhla, aby rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanej náhradu trov konania, ako aj náhradu odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

16. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že z nálezu Ústavného súdu SR, na ktorý žalobca poukazuje, nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by poukazovali na konanie pred súdom prvej inštancie a Ústavný súd SR vo svojom náleze poukazuje na nemožnosť nadobúdania podielového spoluvlastníctva poskytnutím finančných prostriedkov, pričom poukazuje síce na možnosť vymáhania bezdôvodného obohatenia, ale nerieši otázku výšky a najmä jej preukázania, v čom má bezdôvodné obohatenie vyplývať. Taktiež čo sa týka uznesenia Najvyššieho súdu SR, tento rieši otázku vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a nerieši možnosť vymáhania bezdôvodného obohatenia, obdobne ako v tejto veci. Preto je žalovaná toho názoru, že súd prvej inštancie správne rozhodol vo výroku II., v ktorom zamietol žalobu, keďže žalobca nijako nepreukázal, že by žalovaná sa bezdôvodne obohatila. Žalobca žiadnym spôsobom podľa žalovanej nepreukázal dôkazy, ktorými by preukázal zvýšenie hodnoty nehnuteľnosti, ktorá je vo vlastníctve žalovanej. Žalovaná je preto toho názoru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a naopak, považuje za dôvodné svoje odvolanie, ktoré podala voči výroku I. a III. uvedeného rozsudku.

17. Ďalšie vyjadrenia strany sporu v odvolacom konaní nepredložili.

18. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolania podané stranami sporu a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozsudku (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolania strán sporu nie sú dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť.

19. Strany sporu podali odvolanie z dôvodov podľa ust. § 365 ods.1 písm. a), b), d), f) a h) CSP, podľa ktorých neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

20. K posúdeniu odvolacích námietok týkajúcich sa procesných podmienok a inej vady konania s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a) a d) CSP odvolací súd uvádza, že odvolateľ by mal preukázať, ktoré procesné podmienky neboli splnené a tiež minimálne uviesť, aké pochybenie v procesnom postupe súdu prvej inštancie nastalo, ktoré nie je subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolací súd po preštudovaní odvolania žalovanej nezistil, aké konkrétne pochybenie v procesnom postupe súdu prvej inštancie je žalovanou vytýkané. Taktiež žalobca neuviedol, ktoré procesné podmienky splnené neboli. Z obsahu odvolaní vyplýva, že strany sporu namietajú nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov a nesprávne právne posúdenie veci, čo sú však samostatné odvolacie dôvody. Preto odvolací súd konštatuje, že odvolacie námietky podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a) a d) nie sú dôvodné.

21. K posúdeniu odvolacej námietky týkajúcej sa nesprávneho postupu súdu spôsobujúceho porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu,

právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Podľa obsahu odvolania žalobcu odvolací súd dedukuje, že žalobca namieta prekvapivosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý si sám určoval, čo od dokazovania očakáva nad rámec vyjadrení sporových strán, pričom svoj právny názor ani raz počas konania nekomunikoval. Podľa odvolacieho súdu námietky žalobcu tak smerujú jednak čo do postupu súdu prvej inštancii pri vykonávaní a hodnotení dôkazov a jednak tiež čo do právneho posúdenia sporu.

22. Civilný sporový poriadok upravuje nielen práva a povinnosti strán sporu v civilnom konaní, ale aj povinnosti súdu. Žalobca v žalobe opisuje rozhodujúce skutočnosti, označuje dôkazy a uvádza žalobný návrh (§ 132 CSP), z čoho vyplýva, že žalobca má hlavne zrozumiteľne a určito opísať okolnosti, ktoré viedli k podaniu žaloby, teda skutkový dej, aby bolo jasné, o čom a na akom podklade má súd rozhodnúť. Žalobca nie je povinný uplatnený nárok právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu.

23. V zmysle aktuálnej právnej úpravy súd môže zásadne vykonať iba tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu. Proces dokazovania je teda vybudovaný na princípe prejednacom, princípe kontradiktórnosti konania, ako aj koncentračnej zásade. Neoznačenie dôkazov však nie je vadou žaloby. Nesplnenie povinnosti tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie vo veci samej, však neodôvodňujú odmietnutie žaloby pre jej vady, ale jej zamietnutie po vecnom prejednaní veci. Súd teda rozhoduje, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno a svoj nárok preukázala, alebo nie. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že počas konania neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jeho neprospech. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí.

24. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Miera dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012).

25. Čo sa týka hodnotenia dôkazov Civilný sporový poriadok upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov v § 191 ods. 1, v zmysle ktorej dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Voľné hodnotenie dôkazov súdom neznamená ľubovôľu hodnotenia, ale dôkazy hodnotí z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky. Zistený skutkový stav vychádza z procesnej aktivity strán sporu, ktoré počas súdneho konania pred súdom prvej inštancie na preukázanie svojich tvrdení navrhli dôkazy a tieto súd prvej inštancie vykonal.

26. Odvolací súd uvádza, že žalobca určil predmet sporu, pričom uviedol, že investoval do zveľadenia rodinného domu žalovanej a taktiež uviedol, že dôvodom uvedenej investície do cudzieho majetku bol prísľub žalovanej, že prevedie spoluvlastnícky podiel na žalobcu. Žalobca v žalobe dodal, že žalovaná

sa na jeho úkor obohatila bez právneho dôvodu a podľa žalobcu nie je spravodlivé, aby žalovaná svoje obydlie užívala zhodnotené. Žalovaný na preukázanie svojich tvrdení predložil listiny – výzvu na mimosúdne urovanie sporu, rozhodnutie okresného úradu, katastrálneho odboru, čiastočný výpis z bankového účtu, faktúry, súpis odpracovaných dní a pokladničné doklady. Žalovaná nárok žalobcu rozporovala nad sumu 13.000,- eur.

27. K uvedenému skutkovému deju súd prvej inštancie na pojednávaní stranám sporu uviedol, podľa akej právnej normy bude nárok žalobcu posudzovať, a to podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne posúdil uplatnený nárok ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd sa preto nestotožňuje ani s názorom odvolateľov v tom, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav; je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

28. Podľa ust. § 451 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

29. Právny vzťah z bezdôvodného obohatenia je samostatným záväzkovým právnym vzťahom, ktorý vznikne v dôsledku porušenia iného právneho vzťahu (napr. plnenie z neplatnej zmluvy, pri ktorej dôvod na plnenie vôbec nevznikol) alebo na základe určitej právnej skutočnosti (napr. bezdôvodné obohatenie získané z nepoctivých zdrojov). Funkciou právnej úpravy bezdôvodného obohatenia je náprava nespravodlivej majetkovej nerovnováhy vzniknutej z titulu absencie relevantného právneho dôvodu. To, či v konkrétnom prípade bolo plnenie bezdôvodné, závisí od posúdenia všetkých okolností, za ktorých došlo k plneniu. Podľa ustálenej judikatúry má inštitút bezdôvodného obohatenia subsidiárny charakter. Právny vzťah môže byť podľa neho posúdený iba vtedy, ak nárok nevyplýva z iného zákonného ustanovenia a nárok zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie môže byť opodstatnený iba vtedy, ak povinnosť vydať prijaté plnenie neupravuje iný právny inštitút, napr. náhrada škody.

30. Záväzkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikne len za splnenia určitých (zákonných) predpokladov, ktorými sú

- získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby (objektívne merateľný majetkový prospech u obohateného),
- protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia,
- majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu (postihnutého) a
- príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmom inej určitej osoby,

príčom nemôže ísť o prípad, kedy Občiansky zákonník napriek majetkovému prospechu bezdôvodné obohatenie výslovne vylučuje. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané (pozri uznesenie NS SR zo dňa 19. 1. 2012, sp. zn. 2Cdo/92/2010, rozsudok NS SR, zo dňa 24.5.2017 sp. zn. 2Cdo/51/2017). Ak dôjde k bezdôvodnému obohateniu, t. j. naplnia sa všetky vyššie uvedené zákonné predpoklady, vznikne medzi dvoma osobami (prípadne medzi viacerými individuálne určenými osobami), samostatný záväzkový právny vzťah bezdôvodného obohatenia.

31. Majetkový prírastok jedného subjektu sa musí v určitej peniazmi vyjadriteľnej miere prejavíť v majetkovej sfére iného subjektu. Musí teda existovať určitá kauzálna väzba medzi obohatením sa jedného subjektu (majetkový prospech) a úbytkom (ujmou) v majetkovej sfére iného subjektu. Vnútorň psychický vzťah obohateného subjektu k príčinám obohatenia sa je bez akejkoľvek právnej relevancie. Vznik reparačného právneho následku je teda objektivizovaným prejavom základnej funkcie súkromného práva, ktorou je spravodlivosť v právnych vzťahoch.

32. Vzťah skutkových podstát bezdôvodného obohatenia je vzťahom generálnej klauzuly a jednotlivých zákonodarcom prezumovaných prípadov bezdôvodného obohacovania sa (z povahy veci ide o výpočet

demonštratívny). Ak teda určité konanie osôb nebude možné subsumovať pod konkrétnu zákonodarcom normovanú skutkovú podstatu bezdôvodného obohacovania sa, postačí, ak takéto konanie vykazuje také znaky, ktoré sú kogentnou právnou normou ustanovenia § 451 ods. 1 zakázané. Uvedený záver vyplýva aj z preferencie ústavnokonformného a teleologického výkladu právnych noriem. Zákaz bezdôvodného obohacovania sa je totiž len derivátom absolútneho subjektívneho práva vlastníť majetok, resp. pokojného užívať (čl. 1 dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

33. Podľa právnej vedy (JUDr. Imrich Fekete, CSc., Občiansky zákonník, Veľký komentár) „medzi typické prípady plnenia bez právneho dôvodu patrí investovanie do cudzieho majetku bez toho, aby investujúci mal na to právny dôvod V praxi ide o zhodnotenie cudzej nehnuteľnosti opravou či prístavbou. Ak k tomu došlo na základe dohody s vlastníkom, záleží na jej obsahu, aký právny vzťah vznikol medzi investorom a vlastníkom. Ak ide o prípad zhodnotenia bez akejkoľvek dohody s vlastníkom, ide o bezdôvodné obohatenie získané bez právneho dôvodu. Ak však k investícii došlo napr. na základe prísľubu vlastníka previesť vlastníctvo k zhodnotenej veci na investujúceho, môže ísť o bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol.“

34. V rozsudku sp. zn. 2Cdo/21/2007 zo dňa 26.2.2008 Najvyšší súd SR poukázal na správnosť právnych záverov súdov nižšej inštancie, ktoré zistili, že boli „vynaložené hodnoty do cudzej nehnuteľnosti, čím žalovaná získala bezdôvodné obohatenie, ktoré je povinná vydať (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka) a že v takomto prípade je pohľadávka z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej (správnosť tohto právneho názoru žalobkyne nespochybovali).“

35. S uvedeným právnym názorom sa stotožňuje aj právny veda, ktorá taktiež uvádza, že „v prípadoch hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť je pohľadávka z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej, pretože podľa ustanovenia § 458 ods. 1 prvej vety Občianskeho zákonníka musí byť vydané všetko, čo bolo bezdôvodne získané (R 26/1975, s. 144 ods. 4). V prípade bezdôvodného obohatenia vo forme investícií do veci obohateného je teda majetkovým prospechom zvýšenie hodnoty majetku obohateného, nie hodnota vynaložených investícií. Inak povedané, pre vyčíslenie peňažnej náhrady je rozhodujúce zhodnotenie veci obohateného.“ K uvedenému poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR - rozsudok z 30. 9. 2008, sp. zn. 32 Cdo 389/2008 a tiež na stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR z 20. 10. 1988, sp. zn. Cp 39/88, publikovanom ako R 12/1989, podľa ktorého majetkovým vyjadrením bezdôvodného obohatenia nie je suma, ktorá zodpovedá sume vynaloženej na zhodnotenie diela, ale peňažná náhrada zodpovedajúca skutočnému majetkovému prospechu obohateného.

36. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne ustálil, ak žalobu žalobcu na sumu 13.000,- eur zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcu, keďže žalobca nepreukázal dôkazmi a ani nenavrhol vykonanie dôkazu, ktorým by majetkový prospech žalovanej preukázal.

37. K námietke žalobcu, že súd prvej inštancie mal postupovať podľa ust. § 138 CSP, odvolací súd uvádza, zodpovednosť, či je nárok uplatnený žalobou odôvodnený alebo neodôvodnený, nesie žalobca. V tomto prípade, však súd prvej inštancie nekonštatoval, že by nárok žalobcu bol neodôvodnený, ale konštatoval, že bol nepreukázaný, pretože nie je správny záver, že finančné čiastky, ktoré mal žalobca uhrádzať pri rekonštrukcii rodinného domu žalovanej sa rovnajú majetkovému prospechu, ktorý získala, teda rozdielu medzi obvyklou cenou nehnuteľnosti pred a po jej rekonštrukcii. Taktiež sa odvolací súd nestotožňuje, že by sa strany spory zhodli na tom, že výška vložených investícií je výškou zhodnotenia nehnuteľností, keďže z prejavu žalovanej nevyplývalo, aby uvedené vyslovene potvrdila a zároveň je odvolací súd toho názoru, že ide o právne posúdenie nároku, ktorý žalobca vymedzil ako investície do cudzej nehnuteľnosti, za čo mu bol prisľúbený prevod spoluvlastníckeho podielu. Žalovaná práveže nerozporovala uvedený dôvod investícií žalobcu do rodinného domu, avšak tento v dôsledku rozpadu partnerského vzťahu žalobcu a žalovanej odpadol. Preto v danom prípade ide o bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej, ktorá získala majetkový prospech plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, pričom výška majetkového v prospechu nie je hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej.

38. Čo sa týka rozhodnutí, na ktoré žalobca poukázal vo svojom odvolaní, odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalovanej, že v uvedených sporoch išlo o iné skutkové okolnosti, ktoré nie sú ani obdobné skutkovým okolnostiam v prejednávacom prípade.

39. Žalovaná namietala, že súdom priznaný nárok vo výške 13.000,- eur nie je možné považovať za uznanie nároku a keďže žalobca nepreukázal zhodnotenie nehnuteľnosti, podľa žalovanej bolo potrebné žalobu v celom rozsahu zamietnuť. S uvedeným sa odvolací súd nestotožnil, keďže nielen z písomných podaní žalovanej, ale aj z ústnych prednesov právneho zástupcu žalovanej vyplynulo, že nárok žalobcu žalovaná popiera len nad sumu 13.000,- eur. Preto správne súd prvej inštancie zhodnotil, že suma 13.000,- eur bola medzi stranami sporu nesporná a preto v uvedenej výške aj priznaná spolu s príslušenstvom žalobcovi. Odvolací súd sa stotožnil aj s aplikáciou ust. § 232 ods. 3 CSP, na základe ktorého bolo vzhľadom na výšku plnenia priznaná žalovanej dlhšia lehota na plnenie, čo však nemôže znamenať tú skutočnosť, na ktorú žalobca v odvolaní poukázal, že predĺženie lehoty na zaplatenie preukazuje, že žalovaná nemala finančné prostriedky, ktoré by do rekonštrukcie svojho domu vložila, keďže od vykonania rekonštrukcie ubehla doba troch rokov.

40. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v sporovom konaní vždy jedna strana sporu úspešná a druhá strana neúspešná. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola procesná strana (žalobca, i žalovaný) pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

41. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že odvolacie námietky strán sporu neboli dôvodné a skutočnosti uvedené odvolaniach neboli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, preto bol rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdený. Keďže súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel, správny je aj jeho výrok o trovách konania, o ktorých súd prvej inštancie rozhodol porovnávajúc úspech strán sporu.

K trovám odvolacieho konania

42. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

43. Podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

44. V civilnom sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní. Ak mala strana plný úspech vo veci, prizná sa jej tiež celá náhrada nákladov konania, ak mala strana len čiastočný úspech, náhrada nákladov bude pomerne rozdelená. Ak je úspech a neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

45. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení a keďže ani žalobca a ani žalovaná v odvolacom konaní úspech nemali, odvolací súd nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo strán sporu.

46. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie

podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.